

**„Ex-ante procjena za financijske
instrumente Programa Konkurentnost
i kohezija 2021.-2027. i Integriranog
teritorijalnog programa 2021.-2027.“**

v.1.2, Rujan 2025.

UVOD

Za razliku od razdoblja 2014.-2020. kada se analiza tržišnih nedostataka i razina potrebe za javnim investicijama utvrđivala u Ex-ante procjeni kao dokumentu u kojem je ustanovljeno nefunkcioniranje tržišta, u programskom razdoblju 2021.-2027., sukladno članku 22. stavku 3. točki (a) podtočki ii. i iii. Uredbe (EU) 2021/1060, tržišni nedostaci i potrebe za ulaganjima su već utvrđeni u svakom Programu, te su operacije koje se provode putem financijskih instrumenta također određene za svaki Specifični cilj usvojenih Programa, kako je i propisano u točki (d) podtočki vii. istog članka.

Nadalje, temeljem članka 58. stavka 3. Uredbe (EU) 2021/1060, odgovarajuća potpora iz fondova putem financijskih instrumenata temelji se na ex ante procjeni za čiju je izradu odgovorno upravljačko tijelo. Ex ante procjena mora biti dovršena prije nego što upravljačka tijela dodijele programske doprinose financijskim instrumentima.

Ex ante procjena obuhvaća najmanje sljedeće elemente:

- (a) predloženi iznos programskog doprinosa financijskom instrumentu i procijenjeni učinak poluge, koji su popraćeni kratkim obrazloženjem;
- (b) predložene financijske proizvode koji će biti ponuđeni, uključujući moguću potrebu za različitim postupanjem prema ulagateljima;
- (c) predloženu ciljnu skupinu krajnjih primatelja;
- (d) očekivani doprinos financijskog instrumenta ostvarenju specifičnih ciljeva.

Ex ante procjena može se revidirati ili ažurirati te se može temeljiti na postojećim ili ažuriranim ex ante procjenama.

Konačno, u skladu sa člankom 40. stavkom 1. točkom (d) Uredbe (EU) 2021/1060, Odbor za praćenje razmatra elemente Ex ante procjene navedene u članku 58. stavku 3.; te sukladno stavku 2. točke (a) istog članka, odobrava metodologiju i kriterije za odabir operacija.

Nastavno na navedeno, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, kao Upravljačko tijelo „Programa Konkurentnost i kohezija 2021.-2027.“ i „Integriranog teritorijalnog programa 2021.-2027.“, donosi ovu Ex-ante procjenu za financijske instrumente kako slijedi.

Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027.

Specifični cilj: RSO1.1.

Razvoj i jačanje istraživačkih i inovacijskih kapaciteta te prihvaćanje naprednih tehnologija

1. Fond rizičnog kapitala

Nastavno na uspješnu provedbu sličnog instrumenta u prethodnom programskom razdoblju, poticanje vlasničkih i kvazi-vlasničkih ulaganja u projekte poduzetnika (posebno start-up ili scale-up tvrtki) u početnim ili ranim fazama razvoja i fazama rasta visokotehnoloških poduzeća čiji razvoj se temelji na novim tehnologijama i inovacijama (aktivnih MSP-ova u ranoj fazi razvoja, koji traže dodatna sredstva ulagatelja i onih koji su u procesu osnivanja), uključujući akceleratorску aktivnost sa mentorskom komponentom, se namjerava nastaviti ovim instrumentom.

Naime, u razdoblju od 2019.-2022. financijski instrument „ESIF Fond rizičnog kapitala“ je postigao dojmrljive rezultate sa 181 ulaganja u 133 kompanija dok je procijenio preko 2.450 potencijalnih investicija i privukao gotovo dvostruki iznos privatnog kapitala nego što se zahtijevalo. Sveukupno, tržište je dobilo veliki inicijalni zamah, ali mu je potrebna kontinuirana podrška kroz nekoliko generacija investicijskih fondova, odnosno kroz više ekonomskih ciklusa, a ne jednokratne inicijative, jer se u protivnom tržište može povući na početne pozicije kada su početna ulaganja egzistirala samo sporadično.

Nadalje, nacrt „Strategije pametne specijalizacije 2029.“, čije donošenje je tematski uvjet koji omogućuje provedbu iz članka 15., odnosno Priloga IV. Uredbe (EU) 2021/1060 za Specifični cilj: RSO1.1., definira da novonastalim poduzećima nedostaju mogućnosti financiranja i usluge podrške, što je prijetnja njihovom opstanku te predviđa intervenciju za olakšavanje dioničkog financiranja, kao što su ulaganja početnog i rizičnog kapitala kao i podrška akceleratorima u Posebnom cilju 3.1: Poboljšanje start-up ekosustava u svrhu poticanja živahnog i dinamičnog start-up ekosustava koji privlači nove ideje i poduzetnike koji imaju potencijal biti globalno konkurentni. Stoga je u Strateškom cilju 3. Povećanje inovacijske učinkovitosti navedena intervencija „Fond rizičnog kapitala“ koja osigurava financiranje početnog i rizičnog kapitala za poduzetnike i tvrtke u inovativnim područjima. Početno financiranje osiguralo bi se u početnim ili ranim fazama osnivanja poduzeća, tehnološke inkubacije i akceleracije, a rizični kapital i druga vlasnička sredstva bili bi dostupni i zrelijim tvrtkama u visokotehnološkim područjima koje žele rasti.

Kako postojeća ponuda rizičnog kapitala generira dodatni interes potičući novu ekonomku aktivnost i rezultira porastom potražnje, uzimajući u obzir apsorpcijski potencijal tržišta i procijenjenu potrebu za preko 20 mEUR rizičnog kapitala godišnje u sljedećem razdoblju, ocjenjuje se da ukupne potrebe iznose oko 150 mEUR. Slijedom pozitivnog iskustva iz prethodnog razdoblja, kada je očekivani učinak poluge bio 1,23, u ovom razdoblju, očekuje se učinak poluge u rasponu od 1,0 do 1,5.

Temeljem članka 59. stavka 3. točke (a) Uredbe (EU) 2021/1060, Upravljačko tijelo namjerava izravno dodijeliti ugovor za provedbu financijskog instrumenta Europskom investicijskom fondu (EIF), koji je provodio i prethodni financijski instrument u razdoblju 2014.-2020.

Predloženi iznos programskog doprinosa financijskom instrumentu
Predložena EU alokacija: 60 – 115 mEUR
Očekivano nacionalno privatno sufinanciranje: 15 – 35 mEUR
Ukupni programski doprinos: 75 – 150 mEUR
Procijenjeni učinak poluge
1,0 - 1,5
Predloženi financijski proizvodi
1. Fond rizičnog kapitala
– vlasnička i kvazi-vlasničkih ulaganja uključujući akceleratorsku aktivnost sa mentorskom komponentom
Predložena ciljna skupina krajnjih primatelja
Mikro, mala i srednja poduzeća
Očekivani doprinos financijskog instrumenta ostvarenju specifičnog cilja
RCO 01 – Poduzeća koja su primila potporu = 130
RCO 03 – Poduzeća koja su primila potporu u obliku financijskih instrumenata = 130
RCO 05 – Nova poduzeća koja su primila potporu = 104
RCR 02 – Privatna ulaganja u iznosu jednakom javnoj potpori = 20 mEUR
Tijelo koje provodi financijski instrument
Europski investicijski fond – izvršava zadaće Holding fonda
Odabir financijskih posrednika / Fond managera – Javni poziv za iskaz interesa

Specifični cilj: RSO1.2.

Iskorištavanje koristi digitalizacije za građane, poduzeća, istraživačke organizacije i tijela javne vlasti

&

Specifični cilj: RSO1.3.

Jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova i otvaranje radnih mjesta u njima, među ostalim i kroz produktivna ulaganja

2. Krediti za modernizaciju proizvodnje

Provedba ove operacije bit će ostvarena financijskim instrumentom uz mogućnost otpisa glavnice. Operacija podrazumijeva poticanje investicija te potporu novim, financijski održivim ulaganjima MSP-ova, a pridonosi ciljevima digitalne tranzicije na način da želi potaknuti poduzetnike da hrabrije i odlučnije krenu u digitalnu transformaciju.

Prema Izvješću o stanju digitalnog desetljeća za 2023., EK upozorava da hrvatski MSP zaostaju u digitalnoj transformaciji u odnosu na njihovu europsku konkurenciju. EK je u izvješću Digitalno desetljeće Europe: Digitalni ciljevi do 2030. godine među preporukama istaknula da bi Hrvatska trebala ubrzati procese digitalizacije poslovanja i poduzeća uz javne potpore, povećanje sudjelovanja u postojećim programima financiranja, posebno među malim i srednjim poduzećima.

Financijskim instrumentom uz mogućnost otpisa glavnice omogućit će se povoljniji uvjeti i financiranje investicija te izvor financiranja za povećanje produktivnosti i konkurentnosti, a uz zahtjeve za zelenu i digitalnu tranziciju, potrebe za dodatnim ulaganjima postaju još veće, uz kontinuirani rast troškova poslovanja zbog visoke cijene radne snage, energenata i drugih troškova unaprjeđenja poslovanja, što je posljedica uzastopnih globalnih poremećaja. Sve to uzrokuje nisku stopu rentabilnosti i dugotrajan povrat ulaganja.

Kako bi se potaknulo poduzetnike na nove investicije i na ambicioznije iskorake u digitalizaciji poslovanja, potrebni su poticaji u vidu mogućnosti otpisa glavnice uz pretpostavku ostvarenja ključnih pokazatelja.

Za razliku od provedbe sličnog financijskog instrumenta u prethodnom programskom razdoblju, kada je očekivani učinak poluge bio 1,9, u ovom razdoblju se očekuje učinak poluge u rasponu od 1,7 do 1,75, a sve zbog izmjena relevantne regulative za obračun i isplatu upravljačkih naknada financijskih posrednika koja više ne dozvoljava financiranje naknada iz povrata (odnosno ponovna upotreba sredstava vraćena financijskim instrumentima dozvoljena je isključivo za naknade za upravljanje povezane s daljnjim ulaganjima u krajnje primatelje u istom ili drugim financijskim instrumentima).

Temeljem članka 59. stavka 3. točke (d) Uredbe (EU) 2021/1060, Upravljačko tijelo namjerava izravno dodijeliti ugovor za provedbu financijskog instrumenta Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak (HBOR), koja je stekla značajno iskustvo u provedbi sličnih financijskih instrumenta u prethodnom razdoblju 2014.-2020.

Zbog kompleksnosti provjera ostvarenja ključnih pokazatelja za otpis glavnice kao i zbog znatno manjeg, projiciranog učinka poluge u slučaju uspostave holding fonda sa naknadnim odabirom financijskih posrednika u dugotrajnom postupku javne nabave velike vrijednosti, ne predviđa se podugovaranje poslovnih banaka.

Predloženi iznos programskog doprinosa financijskom instrumentu
Predložena EU alokacija: 42 – 100 mEUR
Očekivano nacionalno javno sufinanciranje: 37 – 88 mEUR
Ukupni programski doprinos: 79 – 188 mEUR
Procijenjeni učinak poluge
1,7 – 1,75
Predloženi financijski proizvodi
2. Krediti za modernizaciju proizvodnje
– dugoročni investicijski krediti s manjim udjelom obrtnih sredstava te sa mogućnošću otpisa glavnice uz pretpostavku ostvarenja ključnih pokazatelja
Predložena ciljna skupina krajnjih primatelja
Mikro, mala i srednja poduzeća
Očekivani doprinos financijskog instrumenta ostvarenju specifičnog cilja
RCO 01 – Poduzeća koja su primila potporu = 160
RCO 03 – Poduzeća koja su primila potporu u obliku financijskih instrumenata = 160
RCO 05 – Novoosnovana poduzeća koja su primila potporu = 14
RCR 01 – Stvorena radna mjesta u subjektima koji su primili potporu = 160
RCR 02 – Privatna ulaganja u iznosu jednakom javnoj potpori = 104 mEUR
RCR 13 – Poduzeća koja su postigla visok digitalni intenzitet = 80
Tijelo koje provodi financijski instrument
Hrvatska banka za obnovu i razvitak – Financijski posrednik koji pruža javno nacionalno sufinanciranje i izvršava zadaće Posebnog fonda

Specifični cilj: RSO1.3.

Jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova i otvaranje radnih mjesta u njima, među ostalim i kroz produktivna ulaganja

3. Krediti za održivi turizam

Provedba ove operacije bit će ostvarena financijskim instrumentom uz mogućnost otpisa glavnice. Operacija podrazumijeva poticanje investicija te potporu novim, financijski održivim ulaganjima MSP-ova, a pridonosi ciljevima zelene tranzicije te kvaliteti turističkih proizvoda i usluga.

Financijskim instrumentom uz mogućnost otpisa glavnice omogućit će se povoljniji uvjeti i financiranje investicija te izvor financiranja za povećanje produktivnosti i konkurentnosti uz smanjenje ulaznih troškova, pogotovo za investicije koje zahtijevaju visoka inicijalna ulaganja, a uz zahtjeve prilagodbe za zelenu tranziciju, potrebe za dodatnim ulaganjima postaju još veće, uz kontinuirani rast troškova poslovanja zbog visoke cijene radne snage, energenata i drugih troškova unaprjeđenja poslovanja, što je posljedica uzastopnih globalnih poremećaja. Sve to uzrokuje nisku stopu rentabilnosti i dugotrajan povrat ulaganja.

Kako bi se potaknulo poduzetnike na nove investicije, potrebni su poticaji u vidu mogućnosti otpisa glavnice uz pretpostavku ostvarenja ključnih pokazatelja. Osim manjih administrativnih zahtjeva za poduzetnike, izravnih učinaka na oporavak od krize te ušteda koje će ostvariti poduzetnici, provedba financijskih instrumenata s mogućnošću otpisa glavnice imat će dugoročni pozitivni utjecaj na gospodarstvo i stvaranje novih radnih mjesta te multiplicirajući učinak u privlačenju daljnjih ulaganja i recikliranja sredstava za istu namjenu.

Za razliku od provedbe sličnog financijskog instrumenta u prethodnom programskom razdoblju, kada je očekivani učinak poluge bio 1,9, u ovom razdoblju se očekuje učinak poluge u rasponu od 1,7 do 1,75, a sve zbog izmjena relevantne regulative za obračun i isplatu upravljačkih naknada financijskih posrednika koja više ne dozvoljava financiranje naknada iz povrata (odnosno ponovna upotreba sredstava vraćena financijskim instrumentima dozvoljena je isključivo za naknade za upravljanje povezane s daljnjim ulaganjima u krajnje primatelje u istom ili drugim financijskim instrumentima).

Temeljem članka 59. stavka 3. točke (d) Uredbe (EU) 2021/1060, Upravljačko tijelo namjerava izravno dodijeliti ugovor za provedbu financijskog instrumenta Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak (HBOR), koja je stekla značajno iskustvo u provedbi sličnih financijskih instrumenata u prethodnom razdoblju 2014.-2020.

Zbog kompleksnosti provjera ostvarenja ključnih pokazatelja za otpis glavnice kao i zbog znatno manjeg, projiciranog učinka poluge u slučaju uspostave holding fonda sa naknadnim odabirom financijskih posrednika u dugotrajnom postupku javne nabave velike vrijednosti, ne predviđa se podugovaranje poslovnih banaka.

Predloženi iznos programskog doprinosa financijskom instrumentu
Predložena EU alokacija: 90 – 150 mEUR
Očekivano nacionalno javno sufinanciranje: 80 – 130 mEUR
Ukupni programski doprinos: 170 – 280 mEUR
Procijenjeni učinak poluge
1,7 – 1,75
Predloženi financijski proizvodi
3. Krediti za održivi turizam
– dugoročni investicijski krediti s manjim udjelom obrtnih sredstava te sa mogućnošću otpisa glavnice uz pretpostavku ostvarenja ključnih pokazatelja
Predložena ciljna skupina krajnjih primatelja
Mikro, mala i srednja poduzeća
Očekivani doprinos financijskog instrumenta ostvarenju specifičnog cilja
RCO 01 – Poduzeća koja su primila potporu = 63
RCO 03 – Poduzeća koja su primila potporu u obliku financijskih instrumenata = 63
RCR 01 – Stvorena radna mjesta u subjektima koji su primili potporu = 150
RCR 02 – Privatna ulaganja u iznosu jednakom javnoj potpori = 82 mEUR
Tijelo koje provodi financijski instrument
Hrvatska banka za obnovu i razvitak – Financijski posrednik koji pruža javno nacionalno sufinanciranje i izvršava zadaće Posebnog fonda

Specifični cilj: RSO1.3.

Jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova i otvaranje radnih mjesta u njima, među ostalim i kroz produktivna ulaganja

4. Mali zajmovi

Nastavno na uspješnu provedbu sličnog instrumenta u prethodnom programskom razdoblju, poticanje proizvodnih investicija manje vrijednosti se namjerava nastaviti ovim instrumentom.

Naime, u razdoblju od 2017.-2022. financijski instrumenti „ESIF Mikro zajmovi“ (33 mEUR) i „ESIF Mali zajmovi“ (72 mEUR), kao i kasniji „COVID-19 zajmovi za obrtna sredstva“ (278 mEUR), su postigli impresivne rezultate sa isplaćenih skoro 9.000 ugovora o zajmu ukupne vrijednosti preko 383 mEUR, stopi odobrenja zahtjeva za zajam 60-70%, te niskom stopom od 2 do 3% raskida ugovora zbog neizvršenih obveza vraćanja kredita u šestoj godini provedbe (uz ročnost od 3 do 10 godina).

Niska uspješnost MSP-ova povezana je i s nedostatkom investicija, a prethodna Ex-ante procjena za razdoblje 2014.-2020. je utvrdila da je 80% proizvodnih investicija u RH manje vrijednosti te da manji poduzetnici pristup kapitalu za iste financiraju izrazito nepovoljnim dozvoljenim prekoračenjima na tekućim računima, kreditnim karticama i sličnim skupljim kratkoročnim zaduživanjima, kao i da imaju ozbiljne probleme sa likvidnošću potrebnom za financiranje svakodnevnog poslovanja, dok klasične financijske institucije nisu pretjerano zainteresirane za mikro financiranje, što zbog većih administrativnih troškova, što zbog percipiranog visokog rizika manjih poduzetnika i/ili poduzetnika početnika.

Potpota će se pružati putem investicijskih zajmova sa manjim udjelom obrtnih sredstava, te čistim obrtnim zajmovima za pokrivanje tekuće likvidnosti.

Nastavno na provedbu sličnog financijskog instrumenta u prethodnom programskom razdoblju, kada je očekivani učinak poluge bio 0,96, u ovom razdoblju, očekuje se učinak poluge u rasponu od 0,90 do 0,95.

Temeljem članka 59. stavka 3. točke (d) Uredbe (EU) 2021/1060, Upravljačko tijelo namjerava izravno dodijeliti ugovor za provedbu financijskog instrumenta Hrvatskoj agenciji za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO), koja je provodila i prethodni financijski instrument u razdoblju 2014.-2020.

Predloženi iznos programskog doprinosa financijskom instrumentu
Predložena EU alokacija: 50 – 500 mEUR
Očekivano nacionalno privatno sufinanciranje: 0 mEUR
Ukupni programski doprinos: 50 – 500 mEUR
Procijenjeni učinak poluge
0,90 – 0,95
Predloženi financijski proizvodi
4. Mali zajmovi
– investicijski zajmovi manje vrijednosti s manjim udjelom obrtnih sredstava
– zajmovi manje vrijednosti za obrtna sredstva
Predložena ciljna skupina krajnjih primatelja
Mikro, mala i srednja poduzeća
Očekivani doprinos financijskog instrumenta ostvarenju specifičnog cilja
RCO 01 – Poduzeća koja su primila potporu = 500
RCO 03 – Poduzeća koja su primila potporu u obliku financijskih instrumenata = 500
RCO 05 – Nova poduzeća koja su primila potporu = 300
RCR 01 – Stvorena radna mjesta u subjektima koji su primili potporu = 250
Tijelo koje provodi financijski instrument
Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije – Financijski posrednik koji izvršava zadaće Posebnog fonda

Specifični cilj: RSO1.3.

Jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova i otvaranje radnih mjesta u njima, među ostalim i kroz produktivna ulaganja

5. Mali zajmovi za žene poduzetnice i poduzetnike početnike

Niska uspješnost MSP-ova povezana je i s nedostatkom investicija, a prethodna Ex-ante procjena za razdoblje 2014.-2020. je utvrdila da je 80% proizvodnih investicija u RH manje vrijednosti te da manji poduzetnici pristup kapitalu za iste financiraju izrazito nepovoljnim dozvoljenim prekoračenjima na tekućim računima, kreditnim karticama i sličnim skupljim kratkoročnim zaduživanjima, kao i da imaju ozbiljne probleme sa likvidnošću potrebnom za financiranje svakodnevnog poslovanja, dok klasične financijske institucije nisu pretjerano zainteresirane za mikro financiranje, što zbog većih administrativnih troškova, što zbog percipiranog visokog rizika manjih poduzetnika.

Dodatno, kategorije poduzetnika početnika i žena poduzetnica imaju još znatno otežaniji pristup bankarskom tržištu, odnosno ne mogu zadovoljiti potrebe za kapitalom nužnim za rast i razvoj poslovanja.

Potporna će se pružati putem investicijskih zajmova sa manjim udjelom obrtnih sredstava sa mogućnošću otpisa glavnice uz pretpostavku ostvarenja ključnih pokazatelja, a po znatno povoljnijim uvjetima od tržišnih.

Nastavno na provedbu sličnog financijskog instrumenta u prethodnom programskom razdoblju, kada je očekivani učinak poluge bio 0,96, u ovom razdoblju, očekuje se učinak poluge u rasponu od 0,90 do 0,95.

Temeljem članka 59. stavka 3. točke (d) Uredbe (EU) 2021/1060, Upravljačko tijelo namjerava izravno dodijeliti ugovor za provedbu financijskog instrumenta Hrvatskoj agenciji za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO), koja je stekla značajno iskustvo u provedbi sličnih financijskih instrumenta u prethodnom razdoblju 2014.-2020.

Predloženi iznos programskog doprinosa financijskom instrumentu
Predložena EU alokacija: 15 – 50 mEUR
Očekivano nacionalno privatno sufinanciranje: 0 mEUR
Ukupni programski doprinos: 15 – 50 mEUR
Procijenjeni učinak poluge
0,90 – 0,95
Predloženi financijski proizvodi
5. Mali zajmovi za žene poduzetnice i poduzetnike početnike
– investicijski zajmovi manje vrijednosti s manjim udjelom obrtnih sredstava te sa mogućnošću otpisa glavnice uz pretpostavku ostvarenja ključnih pokazatelja
– zajmovi manje vrijednosti za obrtna sredstva
Predložena ciljna skupina krajnjih primatelja
Mikro, mala i srednja poduzeća koja su poduzetnici početnici (manje od 3 godine od osnivanja) i/ili u većinskom vlasništvu žena
Očekivani doprinos financijskog instrumenta ostvarenju specifičnog cilja
RCO 01 – Poduzeća koja su primila potporu = 160
RCO 03 – Poduzeća koja su primila potporu u obliku financijskih instrumenata = 160
RCO 05 – Nova poduzeća koja su primila potporu = 96
RCR 17 – Nova poduzeća koja preživljavaju na tržištu = 96
RSOG 1.3.1 – Poduzeća u pretežitom vlasništvu žena koja su primila FI = 42
RSRG 1.3.1 – Novoosnovana poduzeća u pretežitom vlasništvu žena koja su primila FI = 15
Tijelo koje provodi financijski instrument
Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije – Financijski posrednik koji izvršava zadaće Posebnog fonda

Specifični cilj: RSO1.3.

Jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova i otvaranje radnih mjesta u njima, među ostalim i kroz produktivna ulaganja

6.&7. Jamstva

Nastavno na uspješnu provedbu sličnog instrumenta u prethodnom programskom razdoblju, poticanje proizvodnih investicija se namjerava nastaviti ovim instrumentima.

Naime, u razdoblju od 2017.-2022. financijski instrumenti „ESIF Pojedinačna jamstva bez subvencije kamata“ (alokacija 84 mEUR) i „ESIF Pojedinačna jamstva sa subvencijom kamata“ (alokacija 38 mEUR), kao i kasniji „ESIF Portfeljna jamstva“ (alokacija 28 mEUR), su postigli izvrsne rezultate sa odobrenih preko 2.000 jamstava za kredite putem kojih je ukupno investirano skoro 675 mEUR te je ostvarena uspješna suradnja sa svih sedamnaest financijskih institucija koje posluju u RH.

Dosadašnje iskustvo, kao i prethodna Ex-ante procjena za razdoblje 2014.-2020., ukazuju da pouzdano naplativ kolateral izdan od strane javnog sektora kao sredstvo osiguranja može značajno smanjiti cijenu zaduživanja za poduzetnike i ublažiti notorno visoku averziju prema rizicima komercijalnih financijskih institucija.

Potpota će se pružati putem pojedinačnih jamstava za dugoročne investicijske kredite te leasing, kao i putem portfeljnog jamstva na potfelj jamčenih kredita manje vrijednosti odabranih financijskih institucija, i to kako za investicijske kredite s manjim udjelom obrtnih sredstava, tako i za kredite u potpunosti namijenjene za obrtna sredstva.

Nastavno na provedbu sličnih financijskih instrumenata u prethodnom programskom razdoblju, kada je očekivani učinak poluge bio 5,0, u ovom razdoblju, očekuje se učinak poluge u rasponu od 4,5 do 5,0.

Temeljem članka 59. stavka 3. točke (d) Uredbe (EU) 2021/1060, Upravljačko tijelo namjerava izravno dodijeliti ugovor za provedbu financijskog instrumenta Hrvatskoj agenciji za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO), koja je provodila i prethodne financijske instrumente u razdoblju 2014.-2020.

Predloženi iznos programskog doprinosa financijskom instrumentu
Predložena EU alokacija: 50 – 200 mEUR
Očekivano nacionalno privatno sufinanciranje: 0 mEUR
Ukupni programski doprinos: 50 – 200 mEUR
Procijenjeni učinak poluge
4,5-5,0
Predloženi financijski proizvodi
6. Pojedinačna jamstva
– pojedinačna jamstva na dugoročne investicijske kredite s manjim udjelom obrtnih sredstava izdane od strane komercijalnih financijskih institucija (poslovne banke i leasing društva)
7. Portfeljna jamstva
– jamstva na portfelj jamčenih investicijskih kredita s manjim udjelom obrtnih sredstava izdanih od strane komercijalnih financijskih institucija (poslovne banke i leasing društva)
– jamstva na portfelj jamčenih kredita manje vrijednosti za obrtna sredstva izdanih od strane komercijalnih financijskih institucija (poslovne banke i leasing društva)
Predložena ciljna skupina krajnjih primatelja
Mikro, mala i srednja poduzeća
Očekivani doprinos financijskog instrumenta ostvarenju specifičnog cilja
RCO 01 – Poduzeća koja su primila potporu = 800
RCO 03 – Poduzeća koja su primila potporu u obliku financijskih instrumenata = 800
RCO 05 – Nova poduzeća koja su primila potporu = 555
RCR 01 – Stvorena radna mjesta u subjektima koji su primili potporu = 400
RCR 02 – Privatna ulaganja u iznosu jednakom javnoj potpori = 18,75 mEUR
Tijelo koje provodi financijski instrument
Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije – Financijski posrednik koji izvršava zadaće Posebnog fonda
Odabir financijskih institucija koje pružaju jamčene kredite – Javni poziv za iskaz interesa

Specifični cilj: RSO2.1.

Promicanje energetske učinkovitosti i smanjenje emisija stakleničkih plinova

8. Krediti za energetsku obnovu višestambenih zgrada

Dugoročna strategija obnove nacionalnog fonda zgrada do 2050. godine i Integrirani Nacionalni energetske i klimatski plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine propisuju ambiciozne ciljeve u zgradarstvu. Cilj je povećati godišnju stopu obnove zgrada kroz integralnu energetske, dubinsku i sveobuhvatnu obnovu višestambenih zgrada. Cilj je povećati godišnju stopu obnove zgrada kroz energetske, sveobuhvatnu, dubinsku i kružnu obnovu.

Financijskim instrumentom uz mogućnost otpisa glavnice omogućit će se povoljniji uvjeti i financiranje integralne energetske, dubinske i sveobuhvatne obnove višestambenih zgrada s ciljem smanjenja energetske potrebe i potrošnje energije, kao i povećanje korištenja obnovljivih izvora energije te posljedično smanjenje emisija CO₂.

Kako bi se potaknule gore navedene investicije u mjere na ovojnici, visokoučinkovite alternativne sustave, u mjeri u kojoj je to tehnički, funkcionalno i gospodarski izvedivo, mjere za poboljšanje zdravih unutarnjih klimatskih uvjeta, zaštitu od požara, smanjenje rizika povezanih s pojačanom seizmičkom aktivnosti i dr., potrebni su poticaji u vidu mogućnosti otpisa glavnice ukoliko se ostvare ciljevi projekta. Otpis glavnice za ostvarenja ciljeva projekta potiče ulaganja u energetske učinkovitost i ostale gore navedene mjere putem uvjetnog bespovratnog dijela koji pokriva smanjenu isplativost investicije.

Za razliku od provedbe sličnog financijskog instrumenta u prethodnom programskom razdoblju, kada je očekivani učinak poluge bio 1,9, u ovom razdoblju se očekuje učinak poluge u rasponu od 1,60 do 1,75, a sve zbog izmjena relevantne regulative za obračun i isplatu upravljačkih naknada financijskih posrednika koja više ne dozvoljava financiranje naknada iz povrata (odnosno ponovna upotreba sredstava vraćena financijskim instrumentima dozvoljena je isključivo za naknade za upravljanje povezane s daljnjim ulaganjima u krajnje primatelje u istom ili drugim financijskim instrumentima).

Temeljem članka 59. stavka 3. točke (d) Uredbe (EU) 2021/1060, Upravljačko tijelo namjerava izravno dodijeliti ugovor za provedbu financijskog instrumenta Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak (HBOR), koja je provodila instrument sa sličnim modelom dijeljenja rizika sa komercijalnim bankama u prethodnom razdoblju.

Predloženi iznos programskog doprinosa financijskom instrumentu
Predložena EU alokacija: 89 – 200 mEUR
Očekivano nacionalno privatno sufinanciranje: 74 – 160 mEUR
Ukupni programski doprinos: 163 – 360 mEUR
Procijenjeni učinak poluge
1,60 – 1,75
Predloženi financijski proizvodi
8. Krediti za energetske obnovu višestambenih zgrada
– dugoročni krediti sa mogućnošću otpisa glavnice ukoliko se ostvare ciljevi projekta
Predložena ciljna skupina krajnjih primatelja
Upravitelji višestambenih zgrada i predstavnici suvlasnika višestambenih zgrada, u ime i za račun suvlasnika
Očekivani doprinos financijskog instrumenta ostvarenju specifičnog cilja
RCO 18 – Stambeni objekti s poboljšanim energetske svojstvima = 2.600 stanova
RCR 02 – Privatna ulaganja u iznosu jednakom javnoj potpori = 104 mEUR
RCR 26 – Godišnja potrošnja primarne energije = smanjenje sa 41.000 na 28.700 MWh/god.
Tijelo koje provodi financijski instrument
Hrvatska banka za obnovu i razvitak – izvršava zadatke Holding fonda
Odabir financijskih posrednika – postupak javne nabave

Specifični cilj: RSO2.1.

Promicanje energetske učinkovitosti i smanjenje emisija stakleničkih plinova

9. Krediti za energetska učinkovitost poduzetnika

Cilj ovog financijskog instrumenta je poduprijeti ostvarenje energetske uštede kroz povećanje učinkovitosti korištenja energije u proizvodnim industrijama, komercijalnom i u uslužnom sektoru (turizam i trgovina), omogućujući jednake količine rezultata korištenjem manje količine ulazne energije te smanjenje udjela konvencionalnih (fosilnih) goriva u ukupnoj potrošnji energije uvođenjem obnovljivih izvora energije (OIE).

Dosadašnje iskustvo, kao i prethodna Ex-ante procjena za razdoblje 2014.-2020., ukazuju da je kombinacija niske profitabilnosti, niske privlačnosti bankarskih kredita i ograničenih vlastitih sredstava utjecala na nedovoljnu spremnost poduzeća za provedbu mjera poboljšanja energetske učinkovitosti u proizvodnim procesima.

Financijskim instrumentom uz mogućnost otpisa glavnice omogućit će se povoljniji uvjeti i financiranje ulaganja u povećanje energetske učinkovitosti u gospodarstvu (industrija, uslužne djelatnosti, turizam, komercijalni sektor i ostala poduzeća) u cilju povećanja energetske učinkovitosti, dekarbonizacije i smanjenja emisija stakleničkih plinova i onečišćujućih tvari.

Otpis glavnice za nadprosječna ostvarenja rezultata potiče dodatna ulaganja, kojima se podiže razina zaštite okoliša iznad minimalnih zahtjeva, putem uvjetnog bespovratnog dijela koji pokriva smanjenje isplativosti investicije zbog takvih dodatnih ulaganja.

Za razliku od provedbe sličnog financijskog instrumenta u prethodnom programskom razdoblju, kada je očekivani učinak poluge bio 1,9, u ovom razdoblju se očekuje učinak poluge u rasponu od 1,60 do 1,75, a sve zbog izmjena relevantne regulative za obračun i isplatu upravljačkih naknada financijskih posrednika koja više ne dozvoljava financiranje naknada iz povrata (odnosno ponovna upotreba sredstava vraćena financijskim instrumentima dozvoljena je isključivo za naknade za upravljanje povezane s daljnjim ulaganjima u krajnje primatelje u istom ili drugim financijskim instrumentima).

Temeljem članka 59. stavka 3. točke (d) Uredbe (EU) 2021/1060, Upravljačko tijelo namjerava izravno dodijeliti ugovor za provedbu financijskog instrumenta Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak (HBOR), koja je provodila instrument sa sličnim modelom dijeljenja rizika sa komercijalnim bankama u prethodnom razdoblju.

Predloženi iznos programskog doprinosa financijskom instrumentu
Predložena EU alokacija: 150 – 500 mEUR
Očekivano nacionalno privatno sufinanciranje: 125 – 450 mEUR
Ukupni programski doprinos: 275 – 950 mEUR
Procijenjeni učinak poluge
1,60 – 1,75
Predloženi financijski proizvodi
9. Krediti za energetske učinkovitost poduzetnika
– dugoročni krediti sa mogućnošću otpisa glavnice uz pretpostavku ostvarenja ključnih pokazatelja
Predložena ciljna skupina krajnjih primatelja
Pravne osobe svih veličina, bez obzira na oblik vlasništva (industrija, uslužne djelatnosti, turizam, komercijalni sektor i ostala poduzeća)
Očekivani doprinos financijskog instrumenta ostvarenju specifičnog cilja
RCO 01 – Poduzeća koja su primila potporu = 95
RCO 03 – Poduzeća koja su primila potporu u obliku financijskih instrumenata = 95
RCR 02 – Privatna ulaganja u iznosu jednakom javnoj potpori = 175,5 mEUR
RCR 26 – Godišnja potrošnja primarne energije = smanjenje sa 701.450 na 596.450 MWh god. (Očekivane uštede 105.000 MWh/god)
RCR 29 – Procijenjene emisije stakleničkih plinova = smanjenje sa 193.109 na 164.202 tone ekv.CO ₂ godišnje (Očekivana ušteda od 28.907 tona CO ₂ eq/godini)
Tijelo koje provodi financijski instrument
Hrvatska banka za obnovu i razvitak – izvršava zadaće Holding fonda
Odabir financijskih posrednika – postupak javne nabave

Specifični cilj: RSO4.3.

Promicanje socioekonomske uključenosti marginaliziranih zajednica, kućanstava s niskim dohotkom i skupina u nepovoljnom položaju, uključujući osobe s posebnim potrebama, putem integriranih djelovanja koja obuhvaćaju stanovanje i socijalne usluge

10.Zajmovi za socijalne usluge u zajednici

Cilj ovog financijskog instrumenta je uspostava pilot demonstracijskog financijskog instrumenta u vidu povoljnih zajmova za pružatelje socijalnih usluga koji djeluju na tržištu (bez obzira na okolnost da li ugovaraju socijalne usluge s nadležnim ministarstvom za poslove socijalne skrbi unutar mreže socijalnih usluga te se plaćanje usluge po korisniku osigurava iz sredstava državnog proračuna ili se pružanje socijalnih usluga ugovara i naplaćuje direktno s krajnjim korisnicima usluge).

Namjena je financijskog instrumenta pružiti financijsku potporu drugim pružateljima usluga u zajednici u poboljšanju i širenju infrastrukture. Naglasak je na širenju udomiteljske skrbi i organiziranog stanovanja za korisnike koji se trenutačno nalaze u domovima za djecu i obiteljskim domovima, uključujući i starije i nemoćne.

Potporna će se pružati putem zajmova manje vrijednosti za ulaganja u izgradnju, dogradnju, rekonstrukciju, kupnju i opremanje nekretnina za pružanje socijalnih usluga u zajednici različitim ranjivim skupinama, a po znatno povoljnijim uvjetima od tržišnih. Pri dizajniranju financijskog proizvoda, razmotrit će se i eventualna mogućnost otpisa glavnice uz pretpostavku ostvarenja ključnih pokazatelja.

Nastavno na provedbu sličnog financijskog instrumenta u prethodnom programskom razdoblju, kada je očekivani učinak poluge bio 0,96, u ovom razdoblju, očekuje se učinak poluge u rasponu od 0,90 do 0,95.

Temeljem članka 59. stavka 3. točke (d) Uredbe (EU) 2021/1060, Upravljačko tijelo namjerava izravno dodijeliti ugovor za provedbu financijskog instrumenta Hrvatskoj agenciji za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO), koja je provodila instrument sa sličnim modelom provedbe u prethodnom razdoblju.

Predloženi iznos programskog doprinosa financijskom instrumentu
Predložena EU alokacija: 11 – 50 mEUR
Očekivano nacionalno privatno sufinanciranje: 0 mEUR
Ukupni programski doprinos: 11 – 50 mEUR
Procijenjeni učinak poluge
0,90 – 0,95
Predloženi financijski proizvodi
10. Zajmovi za socijalne usluge u zajednici
– zajmovi manje vrijednosti za infrastrukturne radove te kupnju i opremanje nekretnina (s potencijalnom mogućnosti otpisa glavnice uz pretpostavku ostvarenja ključnih pokazatelja)
Predložena ciljna skupina krajnjih primatelja
Udruge, vjerske zajednice, obrtnici, fizičke osobe koje obavljaju profesionalnu djelatnost, udomiteljske obitelji, i druge pravne osobe (čiji osnivač nije RH), pogotovo s područja gdje je utvrđen nedostatak socijalnih usluga
Očekivani doprinos financijskog instrumenta ostvarenju specifičnog cilja
RCO 113 – Stanovništvo obuhvaćeno projektima u okviru integriranih djelovanja za socioekonomsku uključenost marginaliziranih zajednica, kućanstava s niskim dohotkom i skupina u nepovoljnom položaju = 123 korisnika socijalnih usluga osiguranih od strane pružatelja socijalnih usluga koji su uz potporu unaprijedili infrastrukturu
RSR4.3.1 – Godišnji broj korisnika socijalnih usluga = povećanje sa 2.110 na 2.233
Tijelo koje provodi financijski instrument
Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije – Financijski posrednik koji izvršava zadaće Posebnog fonda

Integrirani teritorijalni program 2021.-2027.

Specifični cilj: RSO1.3.

Jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova i otvaranje radnih mjesta u njima, među ostalim i kroz produktivna ulaganja

11.Mali zajmovi za industrijsku tranziciju

Provedba ove operacije bit će ostvarena financijskim instrumentom uz mogućnost otpisa glavnice. Operacija podrazumijeva poticanje investicija te potporu novim, financijski održivim ulaganjima MSP-ova, koja pridonose ciljevima stvaranja nove dodane vrijednosti, isključivo povezana s aktivnostima razvoja i širenja poslovne aktivnosti u prioritetnim nišama regionalnoga gospodarstava Jadranske, Panonske ili Sjeverne Hrvatske. Cilj je ulaganja usmjeriti na prioritetne niše grupirane u regionalne lance vrijednosti u okviru S3 tematskih područja, koje će predstavljati okosnicu razvoja regionalnih gospodarstava u budućnosti. Za svaki regionalni lanac vrijednosti mapirani su ključni dionici istih te su izrađeni akcijski planovi koji će doprinosti postavljenim tranzicijskim ciljevima i S3 transformacijskim ciljevima u procesu industrijske tranzicije.

Potpora će se pružati putem investicijskih zajmova sa manjim udjelom obrtnih sredstava sa mogućnošću otpisa glavnice uz pretpostavku ostvarenja ključnih pokazatelja.

Nastavno na provedbu sličnog financijskog instrumenta u prethodnom programskom razdoblju, kada je očekivani učinak poluge bio 0,96, u ovom razdoblju, očekuje se učinak poluge u rasponu od 0,90 do 0,95.

Temeljem članka 59. stavka 3. točke (d) Uredbe (EU) 2021/1060, Upravljačko tijelo namjerava izravno dodijeliti ugovor za provedbu financijskog instrumenta Hrvatskoj agenciji za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO), koja je provodila instrument sa sličnim modelom provedbe u prethodnom razdoblju.

Predloženi iznos programskog doprinosa financijskom instrumentu
Predložena EU alokacija: 30 – 100 mEUR
Očekivano nacionalno privatno sufinanciranje: 0 mEUR
Ukupni programski doprinos: 30 – 100 mEUR
Procijenjeni učinak poluge
0,90 – 0,95
Predloženi financijski proizvodi
11. Mali zajmovi za industrijsku tranziciju
– investicijski zajmovi manje vrijednosti s manjim udjelom obrtnih sredstava te sa mogućnošću otpisa glavnice uz pretpostavku ostvarenja ključnih pokazatelja
Predložena ciljna skupina krajnjih primatelja
Mikro, mala i srednja poduzeća (identificirani kao dionici regionalnih lanaca vrijednosti)
Očekivani doprinos financijskog instrumenta ostvarenju specifičnog cilja
RCO 01 – Poduzeća koja su primila potporu = 900
RCO 03 – Poduzeća koja su primila potporu u obliku financijskih instrumenata = 900
RCR 01 – Stvorena radna mjesta u subjektima koji su primili potporu = 100
RCR 25 – MSP-ovi s višom dodanom vrijednošću po zaposleniku = 150
Tijelo koje provodi financijski instrument
Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije – Financijski posrednik koji izvršava zadaće Posebnog fonda

Specifični cilj: RSO1.3.

Jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova i otvaranje radnih mjesta u njima, među ostalim i kroz produktivna ulaganja

&

Specifični cilj: RSO5.1.

Poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima

&

Specifični cilj: RSO5.3.

Poticanje integriranog teritorijalnog razvoja kroz pristup priuštivom i održivom stanovanju na svim vrstama područja

12. Urbani razvojni fond

Planira se uspostava pilot demonstracijskog financijskog instrumenta u vidu povoljnih zajmova s uvjetnim bespovratnim dijelom (otpis glavnice za zelenu tranziciju te posebice za sukladnost s načelima Novog europskog Bauhausa) za poticanje ulaganja u javnu i poslovnu infrastrukturu, sa društvenim i komercijalnim sadržajima, koja ostvaruje prihode od naplate usluga korištenja od strane poduzetnika, građana i turista.

Prihvatljivi su financijski isplativi projekti, odnosno oni s potencijalom za ostvarivanje adekvatnih novčanih tokova koji su u dovoljnoj mjeri dostatni za redovnu otplatu kredita (projekti koji niti nakon uračunatog otpisa glavnice, niti uz maksimalni rok otplate ne generiraju zadovoljavajuću razinu novčanog tijeka, pogodniji su za financiranje bespovratnim sredstvima).

Poticat će se investicijska ulaganja u financijski održive projekte koji doprinose održivom i integriranom društvenom i gospodarskom razvoju u skladu sa teritorijalnim strategijama, kao što su primjerice projekti urbane regeneracije, sigurnosti javnih prostora i zelene infrastrukture, ulaganja u sustave javnog prijevoza i putničkih terminala, ulaganja u energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije, ulaganja u društvenu, poslovnu, stambenu, sportsku i kulturnu infrastrukturu, razvoj turizma i ekonomska valorizacija kulturne i prirodne baštine, itd.

Otpis glavnice za ostvarenje ključnih pokazatelja nudit će se u svrhu poticanja dodatnih ulaganja, iznad minimalnih zahtjeva održivog i uključivog razvoja, putem uvjetnog bespovratnog dijela koji pokriva smanjenje isplativosti investicije zbog takvih dodatnih ulaganja.

Za razliku od provedbe sličnog financijskog instrumenta u prethodnom programskom razdoblju, kada je očekivani učinak poluge bio 1,9, u ovom razdoblju se očekuje učinak poluge u rasponu od 1,7 do 1,75, a sve zbog izmjena relevantne regulative za obračun i isplatu upravljačkih naknada financijskih posrednika koja više ne dozvoljava financiranje naknada iz povrata (odnosno ponovna upotreba sredstava vraćena financijskim instrumentima dozvoljena je isključivo za naknade za

upravljanje povezane s daljnjim ulaganjima u krajnje primatelje u istom ili drugim financijskim instrumentima).

Temeljem članka 59. stavka 3. točke (d) Uredbe (EU) 2021/1060, Upravljačko tijelo namjerava izravno dodijeliti ugovor za provedbu financijskog instrumenta Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak (HBOR), koja je stekla značajno iskustvo u provedbi sličnih financijskih instrumenta u prethodnom razdoblju 2014.-2020.

Zbog kompleksnosti provjera ostvarenja ključnih pokazatelja za otpis glavnice kao i zbog znatno manjeg, projiciranog učinka poluge u slučaju uspostave holding fonda sa naknadnim odabirom financijskih posrednika u dugotrajnom postupku javne nabave velike vrijednosti, ne predviđa se podugovaranje poslovnih banaka.

Predloženi iznos programskog doprinosa financijskom instrumentu
Predložena EU alokacija: 29 – 500 mEUR
Očekivano nacionalno javno sufinanciranje: 25 – 438 mEUR
Ukupni programski doprinos: 54 – 938 mEUR
Procijenjeni učinak poluge
1,7 – 1,75
Predloženi financijski proizvodi
Urbani razvojni fond
– dugoročni investicijski krediti sa mogućnošću otpisa glavnice uz pretpostavku ostvarenja ključnih pokazatelja
Predložena ciljna skupina krajnjih primatelja
jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (JLP(R)S), te društva, ustanove, agencije i druge pravne osobe u vlasništvu ili u većinskom vlasništvu JLP(R)S i/ili RH
Očekivani doprinos financijskog instrumenta ostvarenju specifičnog cilja
RCO 77 – Broj kulturnih i turističkih lokacija za koje je primljena potpora = 2
RSO 5.1.1 – Stvoreni ili obnovljeni prostor u urbanim područjima = 3.200 m ²
RCR 52 – Obnovljeno zemljište koje se upotrebljava za zelene površine, socijalne stanove, gospodarske ili druge svrhe = 0,32 hektara
RCR 77 – Posjetitelji kulturnih i turističkih lokacija za koje je primljena potpora = 16.000
RCO 65 – Kapacitet novih ili moderniziranih priuštivih, održivih i socijalnih stanova = 345
RCR 67 – Godišnji broj korisnika novih ili moderniziranih priuštivih, održivih i socijalnih stanova = 250
Tijelo koje provodi financijski instrument
Hrvatska banka za obnovu i razvitak – Financijski posrednik koji pruža javno nacionalno sufinanciranje i izvršava zadaće Posebnog fonda